

Kulturni

LISTO

O B Č I N E Š O Š T A N J

ISSN 1581-8373

9 770158 183733

LETO XXIII
ŠT. 6
4. JULIJ 2019

Glasba

Pol stoletja MePZ Svoboda Šoštanj

Na pol poti, a v njem je še vroča kri

Zbor je občudovala že kot majhna deklica. Kot najstnica se mu je pridružila, kot študentka je stopila na dirigentski oder in 37 let kasneje Anka Jazbec še vedno vodi osrednji pevski zbor v Šoštanju. »Zbor Svoboda je moje življenje. V njem vztrajam ne samo zaradi lepega pevtja, ampak zaradi vseh članov, s katerimi smo postali pravi prijatelji ali kar druga družina.«

Podobno čutijo tudi ostali člani zbora. Ob jubilejnem koncertu so prejeli tudi Gallusove značke za pet, deset ali za več kot 15 let sodelovanja. Poleg zborovodkinje so častne značke za več kot 30 let zvestobe zboru prejeli še Ana in Irena Skornšek, Romana in Stanka Sevnčnikar, Franc Jazbec in Vinko Grobelnik. Prelomni koncert je do zadnjega kotička napolnil športno dvorano OŠ KDK Šoštanj, na odru pa ponudil toliko kakovostne glasbe, povezane z nitjo prijetnih čustev, da ni iz dvorane nihče odšel ravnodušen. Sobotni večer je bil krona večtedenskih priprav, nešteti ur in prizadevanj, ki so jih člani zbora opravili z odliko. Sami so poskrbeli za oder, sceno in bogato pogostitev za vse obiskovalce. Na odru so zasijali v povsem novih oblekah, ki jih je tudi tokrat sešila njihova članica Tatjana Napotnik.

Ljubezen do kulture dolino prežema že od nekdaj. Leta 1919 so se pevci, tamburaši, igralci in godbeniki združili pod okriljem Prosvetnega društva Svoboda. Ivan Naraločnik, cerkveni organist, je po vojnem zatišju leta 1969 znova obudil mladinski zbor. Za njim je štafeto prevzel Julij Pačnik, zbor pa je tudi uradno prešel pod DPD Svoboda. Konec 70. let se je zbor okreplil s pevci topolškega zbora. Danica Supovec Pirečnik je sestav prvič popeljala na tekmovalne odre. Pravi zalet pa so

pevci dobili z mlado in nadebudo zborovodkinjo Anko Verdnik, danes Jazbec. Zbor je gostoval na številnih odrih po Evropi in državah nekdanje Jugoslavije. Na mednarodnih tekmovanjih so se vedno uvrščali na sam vrh, z domačega tekmovanja Naša pesem pa so skupno odnesli kar 14 odličij. S svojim petjem so zaznamovali tudi številne glasbene projekte na nacionalni ravni. »Če sem iskrena, mi več kot vsi dosežki na tekmovanjih pomeni dejstvo, da smo vsa ta leta ostali tako povezani, da smo znali povezovati dobro vzdušje in kakovostno petje,« je ob koncu koncerta dejala Anka Jazbec. Dragocenosti tega zbora se zavedajo tudi občani. »Ta zbor ustvarja popolnost že petdeset let. Je vlečni konj na področju kulture. Na vsakem njihovem nastopu sem ponosen, da so del naše občine,« je praznovanju ob rob dejal župan Darko Menih. Predsednik zbora Peter Anželak mu je vrnil z zahvalo, saj zbor brez podpore Občine Šoštanj nikakor ne bi uspel segati tako visoko in vztrajati tako dolgo.

Skozi leta je v zboru prepevalo krepko čez 300 pevcev, med njimi tudi Irena Vrčkovnik, ki je zboru čestitala z besedami – Zdaj si na pol poti, a je v tebi še vroča kri! In vroče, nežno in ganljivo je bilo tudi na sobotnem koncertu. Izvrstno ga je vodila Bernarda Žarn. Program MePZ Šoštanj so popestrili Ansambel Stil, Janez Dovč in Sozvočja Slovenije ter Otroški pevski zbor RTV Slovenija, ki ga prav tako vodi Anka Jazbec. Za brezhiben zvok in ostalo tehniko v veliki dvorani so si pohvalilo prislužili tudi fantje iz Akustike Osmica. Konec koncev koncert iz Šoštanja odmeva še zdaj. Ob tej priložnosti se vsi člani zbora še enkrat iz srca zahvaljujejo vsem sponzorjem in donatorjem, ki so kakorkoli pripomogli k izvedbi te odlične prireditve. Še posebej gre zahvala Občini Šoštanj, ki jim vsa leta z razpisi za financiranje ljubiteljske kulture in tudi drugače pomaga pri izvajanju njihovih programov.

AT

Foto Darko Vučina

Regijsko tekmovanje otroških in mladinskih pevskih zborov 2019

V soboto, 25. maja 2019, je bilo v Šentjurju pri Celju regijsko tekmovanje otroških in mladinskih pevskih zborov.

S pevskim programom so pevci in pevke Šolskega centra Velenje pod vodstvom odlične zborovodkinje Alenke Podpečan dosegli izjemen rezultat.

Prejeli so zlato priznanje z odliko za doseženih 90 točk, nagrado za najboljšo izvedbo ljudske pesmi med mladinskimi zbori, nagrado za najboljšega

zborovodja in priznanje za odličen nastop zbora, ki je prvič na tekmovanju.

PETER VRČKOVNIK

Foto arhiv ŠCV

MPZ OŠ KDK Šoštanj na mednarodnem pevskem tekmovanju Lege Artis v Tuzli

... Trdo delo, vztrajnost, moč-
na želja in petje s srcem ...

To so sestavine, ki so pevce mladinskega pev-
skega zbora OŠ Karla Destovnika - Kajuha
Šoštanj pod vodstvom odlične zborovodkinje
Metke Berk in korepetitorke Klementine Re-
dnak Mežnar spremljale na poti v Tuzlo, kjer so
se od 6. do 8. junija 2019 udeležili prestižnega
tekmovanja Lege Artis.

Že na vajah so zapeli s takim žarom, da so učiteljici spremljevalki Matejo Čokelc in Sabino Žnidar spravili v solze, njihov nastop na tekmovanju pa je bil še samo nadgrajen. Tudi komisija je bila navdušena, saj jih je povabila v Grand Prix, tekmovanje za 1. mesto. Na odru so zablesteli kot profesionalni pevci in skupaj z zborovodkinjo očarali dvorano. Zares zaslužno so si priborili kar 92 točk in osvojili prvo nagrado (zlato priznanje z odličjem). S svojo izvedbo skladbe »Naj živi hrup« so zatresli vso Tuzlo in si priborili posebno priznanje za najboljšo izvedbo sodobne skladbe.

Nagrade pa niso vse, kar so pevci osvojili v teh čudovitih dneh – stkala so se nova prijateljstva,

tudi takšna, ki sežejo izven meja, saj je glasba jezik, ki povezuje vse, ki jo nosijo v srcu.

Hvala ravnateljici mag. Majdi Zaveršnik Puc, ki podpira in spodbuja mlade pevke in pevce k petju in druženju v zboru. Hvala učiteljem v šoli, ki dovolijo pevkam in pevcem, da včasih manjkajo pri pouku zaradi intenzivnih priprav. Hvala staršem, ki pripeljejo svoje otroke na vaje tudi ob sobotah in na premnoge popoldanske nastope in vaje.

KLEMENTINA REDNAK MEŽNAR

Posebna zahvala je namenjena županu Občine Šoštanj g. Darku Menihu, ki je s finančno pomočjo pripomogel, da so se pevci in pevke sploh lahko udeležili mednarodnega tekmovanja.

Lahko smo ponosni, da tako majhen kraj, kot je Šoštanj, premore toliko dobrih pevkv in pevcev.

S srcem in vztrajnostjo se bomo trudili še naprej vzdrževati čim višji nivo pevske kulture.

Foto arhiv OŠ KDK Šoštanj

Foto arhiv OŠ KDK Šoštanj

Zlata Zarja s pohvalo

V soboto, 25. maja, se je v Krškem odvijalo 39. tekmovanje slovenskih godb v koncertni težavnostni stopnji.

Tekmovanja smo se udeležili tudi članice in člani PO Zarja Šoštanj, 87 nas je bilo na odru.

V to elitno kategorijo je orkester napredoval po tekmovanju leta 2008. Gre za najzahtevnejšo kategorijo tekmovalnih orkestrrov v Sloveniji. Orkester

izvaja štiri skladbe, dve po lastni izbiri in dve po določilih komisije.

Tekmovalni nastop traja nekaj manj kot eno uro. Tekmovanje spremlja 5-članska mednarodna komisija.

Pred štirimi leti je orkester prvič tekmoval v tej skupini in dosegel 466 točk, oziroma 86,11 %, in osvojil zlato plaketo. Na letošnjem tekmovanju nam je komisija dodelila 490,50 točk, oziroma skoraj 91 %, kar je zadostovalo za zlato plaketo s pohvalo.

To je velik napredek orkestra, ki v zadnjem letu nima svojih prostorov zaradi izgradnje težko

SREČKO POTOČNIK

pričakovane nove Glasbene šole, v katerih bodo tudi novi prostori za orkester.

Trenutno orkester vadi v sicer dobrih prostorih gasilnega doma v Topolšici, je pa res, da prostori niso najbolj akustični in so bile priprave za tekmovanje toliko bolj zahtevne.

V orkestru smo izredno zadovoljni z napredkom in doseženim rezultatom. Velika zasluga za to gre prav vsem članom orkestra, še posebej pa dirigentu Miranu Šumečniku, vsem podpornikom in Občini Šoštanj.

Foto arhiv Zarje

V galeriji

Panta rei

V Mestni galeriji Šoštanj je bila v juniju na ogled razstava akademskega slikarja in magistra umetnosti Tomaža Gorjupa iz Ljubljane. Naslov razstave »Panta rei« delno razkriva vsebino, slike so nastale v obdobju zadnjih dveh let, naslovi so datumi nastanka in pomenijo nenehno spreminjanje in ustvarjalno gibanje. Otvoritev razstave, ki je bila 6. junija, je pospremil glasbeni program v izvedbi učencev in mentorjev GŠ FKK Velenje, oddelek Šoštanj. Razstavi na pot je spregovoril direktor Zavoda za kulturo Kajetan Čop.

Magister Tomaž Gorjup, akademski slikar, se je rodil leta 1950 v Ljubljani (oče akademski slikar Rudi Gorjup), deloval je kot redni profesor za risanje in slikanje na Univerzi v Ljubljani. Je član ZDLUL in DLUL ter Galerije Eqrna. Za svoje delo je prejel več pomembnih nagrad in priznanj, med drugimi leta 1981 v Ljubljani Župančičevo nagrado za slikarstvo. Do sedaj je imel okoli 100 samostojnih in 400 skupinskih razstav doma in v tujini.

V likovni kritiki izpod peresa Anamarije Stibil Šajn se je med drugim zapisalo:

Slikarjeva paleta nas vodi v prostore njegove duše in razkriva notranja razpoloženja. Barvna paleta je bogata, koncepti pa raznoliki, vpeti v soodvisnost z intimno atmosfero. Če je v

preteklosti prihajalo do mešanja barv, prelivanja in pretakanja, pa v novejših delih vsak izmed barvnih nanosov stremi po avtonomiji, izčiščenosti in intenziteti. Komunikacija med barvnimi ploskvami in linijami je vseskozi odprta. Ker slikarska opna utripa tudi v strukturah, je koloristično razkošje še dodatno stopnjevano.

Tomaž Gorjup na slikovno polje pripenja barvne lise in risarske sledi. V barve in poteze sintetizira svoj odnos do zunanjega in razkriva vse, kar je v njem. Čeprav je pri tem ekspresiven in nastopa brez zadržkov in cenzure, ostaja v sferah

MILOJKA B. KOMPREJ

»skrivnostno« abstraktne pojavnosti. Gibanje, ki ga njegova dela objektivizirajo, v svoj vrtnec povleče tudi gledalca. Ta se mora živjeti v prostor slike, z vsem zapisanim vzpostaviti subjektivno razmerje in poiskati svoje sporočilo. Če se vse spreminja, se mora tudi likovno-vizualni zapis slikarja spremeniti v individualno doživetje gledalca. In spreminjanjem ni videti konca. Panta rei ... Razstavo so si ogledali številni ljubitelji umetnosti in tudi učenci Osnovne šole KDK Šoštanj.

Foto Nace Serdinšek

V poletu skozi Šoštanj

V ponedeljek, 3. junija, je bilo v Mestni knjižnici Šoštanj odprtje razstave zbiratelja Zvoneta Antona Čebula z naslovom »V poletu skozi Šoštanj«. Razstava prikazuje zbirateljve spominske razglednice, avtor razstave je Dušan Rebec.

Zvone A. Čebul slovi kot eden izmed najpomembnejših zbirateljev kulturne dediščine tako lokalno kot širše. S ponosom se ozira na dogodke iz preteklosti slovenskega naroda in na svoje rojstno mesto Šoštanj. Preteklost združuje s sedanostjo, zato redno izdaja spominske razglednice, s katerimi poudarja pomembne dogodke iz zgodovine našega širšega okolja ali lepoto in pomembnost svojega rojstnega kraja.

Na odprtju je bil predvajan dokumentarni film »Ljubeč zbiratelj«. »Zvone Anton Čebul je zbiratelj s srcem, njegova zbirka pa bogastvo za nas in naše rodove,« pravi avtor filma Janez Napotnik. Prislunhili smo tudi zapisu iz »Sto zaleščanskih portretov« direktorja Knjižnice Velenje Vlada Vrbiča, ki je poudaril vlogo in pomen zbiratelja tudi izven meja naše države.

»Sedanost in prihodnost bi bili prazni brez zapisov preteklosti,« pravi Zvone Anton Čebul. Vabljeni k ogledu razstave, ki bo v Mestni knjižnici Šoštanj do konca meseca avgusta.

MB

Foto Dušan Dobnik

Foto Dušan Dobnik

Barvito v Zimзелenu

SALIH BIŠČIČ

Dolgoletna slikarska članica Društva šaleških likovnikov Štefka Kordeš je lani postala stanovalka Centra starejših Zimzelen v Topolšici. Ko smo jo ob njenem rojstnem dnevu tam obiskali, se mi je porodila ideja, da Štefki njeni slikarski prijatelji pomagamo z razstavo njenih likovnih del. Najprej v galeriji vile Bianca v Velenju, zatem še v Centru starejših Zimzelen Topolšica. Obe razstavi sta bili uspešno izvedeni.

Na otvoritvi v vili Bianca sem kot predsednik Društva šaleških likovnikov Štefki Kordeš obljubil, da bo še slikala z nami, s svojimi slikarskimi prijatelji. V ta namen smo v sodelovanju z Zimzelenom organizirali slikarsko kolonijo v Topolšici. Direktorica Zimzelena Andreja Štefan Bukovič je bila nad predlogom za slikarsko kolonijo navdušena.

Kolonije z naslovom »BARVITO V ZIMZELENU« se je 30. maja udeležilo 15 slikark in slikarjev ter 5 keramičark iz Društva šaleških likovnikov. Na koloniji so sodelovali: Salih Biščič, Jožica Slemenšek, Marjana Verbuč, Valentina Čoklc, Franc Klanfer, Jožica Klanfer, Milena Gabriela Štajner, Oskar Sovinc, Irena Guček, Zvonko Fijavž, Boris Tkalčič, Peter Petrovič, Mojca Korošec, Veronika Svetina, Franc Lesjak, Edita Kos Martinšek, Joža Vidmar, Antonija Florjan, Ina Krleža in Lidija Veber.

Zaradi slabega vremena je večina ustvarjala v prostorih Zimzelena, nekaj tudi v parku pred hišo. Slikarji so slikali na platna v različnih tehnikah na prosto temo, keramičarke pa so oblikovale glinene izdelke in ob tem navdušile kar nekaj stanovalcev, da so se jim pri tem pridružili. Kolonija je potekala v prijetnem vzdušju, ustvarjena dela pa bo društvo poklonilo Centru starejših Zimzelen.

To ni prvo tovrstno sodelovanje med društvom in Zimzelenom. Leta 2013 smo v okviru kolonije z naslovom »ZGODBA GLINE IN BARV« slikarji ustvarili likovna dela na platnih velikih dimenzij na temo zelišč, nastale pa so tudi velike forme glinenih kipov. Vsa dela danes »živijo« v Zimzelenu. Obiskovalci, stanovalci in zaposleni so navdušeni nad njimi, saj imajo poleg estetske vrednosti tudi uporabno, stanovalcem namreč pomagajo pri orientaciji ob njihovem gibanju v Zimzelenu.

Dela letošnje likovne kolonije bodo razstavljeni v Zimzeleno od 13. junija do 1. avgusta. Prijazno vabljeni na ogled.

Andreja Štefan Bukovič (kratka izjava o razstavi in pomen sodelovanja)

Zahvaljujem se Društvu Šaleških likovnikov za dolgoletno sodelovanje. Oktobra DEOS Center starejših praznuje deset let delovanja. Del uspešne zgodbe Zimzelena je tudi sodelovanje z DŠL-jem. Izvedeni sta bili koloniji, ki ju je omenil predsednik društva g. Salih Biščič, številne razstave članov društva, delavnice, ki so jih izvedli za naše stanovalce. Zelo lepo je sodelovati z ljudmi, ki imajo v sebi toliko ustvarjalnega duha in so tudi zelo dobro organizirani.

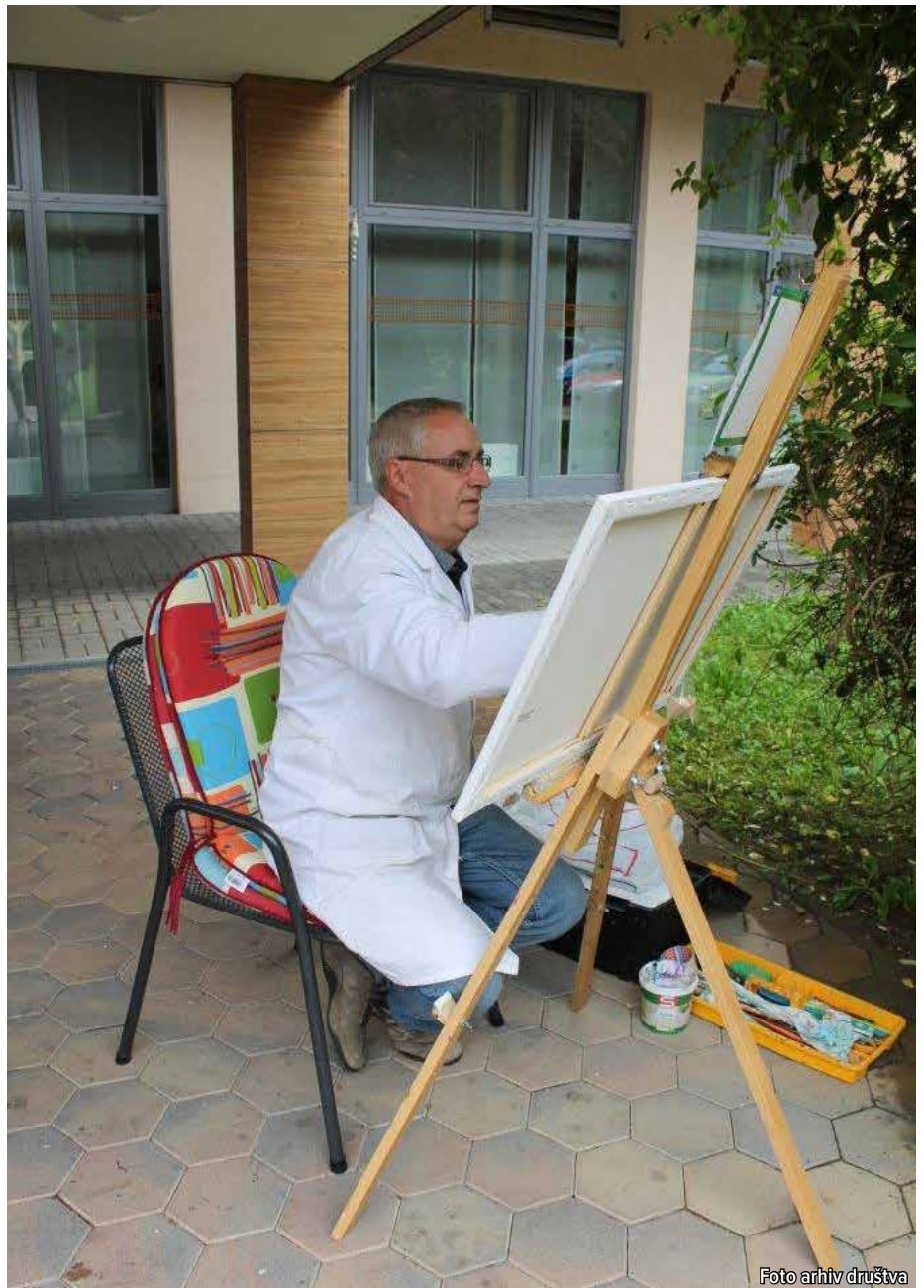

Foto arhiv društva

Foto arhiv društva

Kulturni paberki

Maribor paralaksa

Knjiga »Maribor paralaksa« izpod peresa Jerneje Ferlež in Petra Rezman (izšla maja pri Založbi Beletrina) je prepričljiv sprehod po zemljevidu predvojnega Maribora, po mestnih ulicah, trgovinah, medijski in društveni krajini, po socialnih slojih, robovih, po mariborskih institucijah in med intimnimi čutenji meščanov. Deset zgodb razkriva zgodbe ljudi in okolja od zavirljive življenjske radosti do kar najbolj temnih osebnih tragik.

Vzporedno in hkrati je knjiga navdihujoč dialog med piscema, etnologinjo in doktorico znanosti Jernejo Ferlež, ki se motivov starih portretov z razglednic loteva po znanstveni in s preizkušeni dejstvi utemeljeni plati, in mojstrom peresa, pisateljem Petrom Rezmanom, ki daje materiji prosto, z domišljijo in žlahtno besedo utrjeno pot. Oba pa razglednice, motive in podobe Maribora v času izpred skoraj stotih let, ki so ju nagovorili, obračata, sučeta in si jih spoštljivo, celo nežno predajata v premissljevanje. Zgodbe, ki temeljijo na ljudeh in življenju v Mariboru, zaživijo pred bralcem dvojno življenje.

Zato je naslov »Maribor paralaksa« sam po sebi dovolj govoren. Paralaksa ja kót med dvema pogledoma, ki zreta v isto točko. Za pričujočo knjigo desetih novel so ta točka torej stare črno-bele fotografije. Paralaksa Maribora je torej razdalja med dejanskostjo in našim osebnim pogledom, lahko tudi med zgodovinskim in literaturo. In kje je meja in zakaj sploh? Odgovor je v spremni besedi knjige zapisala Mateja Ratej:

»Nemara najbolj bleščec paradoks zgodovine kot znanstvene vede se dotika dejstva, da pretekli protagonisti kot realne zgodovinske osebnosti zaživijo šele, ko jih oplazi literatura. In čeprav drhti zgodovinske pisarje v nenehnem strahu, da bo s preveč svobodno pripovedjo ali celo zgolj z uporabo za zgodovinsko vedo netipičnega izrazoslova usodno zdrsnilo z znanstvenega piedestala, ni nobenega dvoma, da zgodovinske elektrizira šele stik s fikcijo.«

Na nek način je s tem ovrgla dvome dr. Ferleževe, ki je bila kljub prepričanju, da bosta skupaj z Rezmanom uspela združiti znanstvenost z literaturo v dobro obeh vej, vseeno malo zaskrbljena o odzivih stroke. Mogoče je tudi zato njen sopisec Rezman enemu izmed izmišljenih junakov položil na usta tele besede: *»Zapisal bo vse tako, kot je res, vse, kar je izvedel, le nekaj stvari bo izpustil. Saj! Kaj pa če jih sploh ne bi izvedel. Kdo pa sploh vé čisto vse? In tudi to, kar je izvedel, je sam sestavil v celoto, ki prav lahko, da je v resnici malo drugačna. Kdo bi to vedel?!«*

Ja, kdo bi vedel?

Ratejeva se v spremni besedi dotakne pretekle prakse in navaja, da je literarno zgodovinske svoje zlato dobo doživljajo v prvi polovici 19. stoletja (...), neviden stik med literaturo in

zgodovinskim pa ohranja tudi na končnici prehoda v digitalno stvarnost 21. stoletja. Jerneja Ferlež je na nekem mestu v knjigi sijajno ubesedila mnogobarvni spekter dilem sodobnega premissljevalca preteklosti:

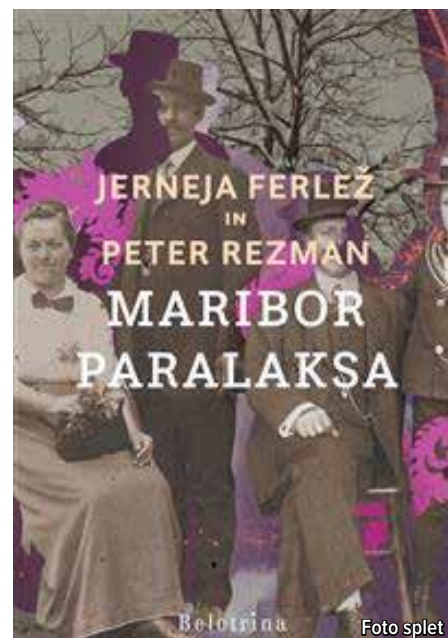
»Ampak preteklosti ne bi smeli gledati skozi današnje oči. Drugih pa nimamo. Kaj nam torej preostane? Soočati se s podatki, opisi, podobami. Razmišljati. Primerjati, obračati, ugibati. Znova razmišljati. Zakaj bi pravzaprav morali do potankosti poznati preteklost. Zakaj bi si domišljali, da jo lahko razumemo. Zakaj bi presojali, se zgražali, vedeli bolje? Zakaj bi sploh opazovali pretekle reči? Da bi se iz njih naučili kaj za prihodnost? Težko. Lahko pa se ob njih soočamo s sabo, z dogajanjem. Krepimo občutek, da je čas dolga, dolga linija ...«

Nekaj tega časa sta torej mojstrsko ujela in ga izpolnila z desetimi čudovitimi pripovedmi, Jerneja Ferlež in Peter Rezman.

Na predstavitvi, ki je bila v Mariboru v začetku junija na stari tržnici, so poslušalci knjigo dobesedno razgrabili. Lep sprejem je doživela tudi v velenjski knjižnici, kjer je bila predstavljena 18. junija. Pogovor je moderirala Eva Premk Bogataj, ki je spretno prelistavala strani knjige in med zgodbami skupaj z avtorjema predstavila tudi zakulisje nastajanja te knjige, ki je že našla zasluženo mesto med bralci.

Ob tem je mogoče povedati tudi to, da je dr. Jerneja Ferlež svoj znanstveni pogled na posamezne motive, ki so jo nagovorili s starih razglednic, objavljala v časniku Večer, za knjigo jih je po predlogu Mitja Čanderja smiselno prilagodila, Rezmanove zgodbe pa so nastajale naknadno, kot refleksija in po mnogih prijetnih sprehodih po zgodovini in tudi po ulicah Maribora. V izogib, da bi protagonistom iz razglednic naredil krivico ali moralno škodo, zgodba te velikokrat samo oplazi, potem pa zavije po svoje.

MILOJKA B. KOMPREJ

O avtorjih:

Jerneja Ferlež iz Maribora je doktorirala s področja etnologije. Objavila je vrsto etnoloških člankov in monografij, uredila katalog razstave »Nemci in Maribor«, sonapisala knjigo »Okusiti Maribor« in scenarij za film »Mariborska dvorišča«. V različnih časnikih in revijah je objavila več besedil, v katerih povezuje dokumentaristični in literarni pristop. Peter Rezman iz Šoštanja in Velunje je slovenski pisatelj. Za zbirko kratkih zgodb »Skok iz kože« je leta 2009 prejel nagrado fabula, z romanom »Zahod jame« se je leta 2013 uvrstil med finaliste za nagrado kresnik, za roman »Tekoči trak« je bil leta 2016 nominiran za nagrado kritiško sito, istega leta pa je bil tudi finalist za nagrado kresnik. Knjiga »Maribor paralaksa« čaka na vaš pogled. Namenite ji ga, več kot vredna je tega.

Foto Milojka B. Komprej

Ob Kajuhu so sklenili krog in se dotaknili marmorne kocke

Skupina občanov Šoštanja, ki je blizu Šoli zdravja, je za petek, na prvi poletni dan, povabila meščane in vse ljudi dobre volje v Kajuhov park v Šoštanju, kjer so se na drugem druženju po oskrunjenju spomenika pesniku Karlu Destovniku – Kajuhu pred nedavnim zbrali kulturniki in prebrali njegove pesmi.

Kot je dejal znani Šoštanjčan Jani Napotnik, to dejanje ni uperjeno proti nikomur; ne k podpihovanju medstrankarskih napetosti in ne k poudarjanju nesmiselnosti dogodka, ki je zapacal vzdušje miroljubnosti med Šoštanjčani. »Naj se vaš korak za trenutek ustavi, srce pa prislunne sporočilu Kajuhovih pesmi in kratkem, spontanem dogodku v Kajuhovem parku,« je še bilo zapisano v povabilu, ki je pritegnilo premajhno število ljudi. Pesmi so prebrali Sonja Bercko Eisenreich, Ljubica Donko, Milojka Bačovnik Komprej, Marinka

Košarkoska in Jani Napotnik. Slednji je ob napovedi branja povedal, v svojem malce pesniškem stilu: »Kajuh je bil omadeževan. Da bi sprali umazanijo, ki se je pojavila na pomniku domače pesniške avtoritete, so se zbrali ljudje. Ljubitelji domače umetnosti, estetike in srčne kulture recitiramo Kajuhove pesmi upora, sociale in ljubezni z edinim ciljem – uživati v pesmi, glasbi in plesu v Kajuhovem parku v Šoštanju na osvobojenem

JOŽE MIKLAVC

ozemlju, brez vsakršnih ideološko-političnih in verskih imperializmov. Spontani vzgib, ki se širi s svetlobno vibracijo neskončnih možnosti ...« Ob zaključku spontanega izbora in prebranih pesmi so sklenili krog okrog skulpture Kajuha in za trenutek pomolčali v znak spoštovanja in za spominsko fotografijo.

Kajuh za večno

Foto Jože Miklavc

Lahko je brati – zaključna konferenca

Med ambasadorki lahkega branja tudi Kajetan Čop in Milojka B. Komprej

V Mariboru je 13. junija 2019 potekala zaključna konferenca projekta »Lahko je brati«. Projekt financira država iz Evropskega socialnega sklada, namen projekta je razvoj lahkega branja v Sloveniji. Razpis je pripravilo Ministrstvo za kulturo, nanj se je v imenu vseh partnerjev za projektu – Koroška knjižnica dr. Franca Sušnika Ravne na Koroškem, Integra Inštitut, Zveza Sožitje in Društvo za prilagojeno komunikacijo Labra ter Univerza Maribor – prijavil Zavod RISA. Konferenca je potekala na Pedagoški fakulteti Maribor. Na njej je bila kot rezultat dvoletnega projekta predstavljena knjiga »Lahko je brati prvi, drugi in tretji del«, predstavljeni so bili nasveti in pripomočki za lahko branje in lahko branje na spletu. Del konference je bila tudi delavnica, ki jo je s sodelavci pripravila direktorica Integre Sonja Bercko Eisenreich. Udeležili so se je ugledni gostje in predavatelji, med njimi dr. Boštjan Žekš, ki je prenesel pozdrave predsednika RS Boruta Pahorja. Celoten projekt pomembno pripomore k razumevanju lahkega branja kot pripomočka ranljivim skupinam, ki potrebujejo lažje razumljive informacije. Ob tej priložnosti so podelili tudi častni naziv – ambasador lahkega branja Kajetanu Čopu, direktorju Zavoda za kulturo Šoštanj, in mag. Milojki B. Komprej, ki sta se s tem pridružila drugim ambasadorkam lahkega branja, med

katerimi so poleg prisotnih, ki so na sliki, tudi dr. Vlasta Nussdorfer, Saša Pavček, Jernej Kuntner, Gojmir Lešnjak – Gojc in drugi. Njihovo poslanstvo je med drugim širjenje informacij o lahkem branju.

Nujno je, da se lahko branje v Sloveniji začne sistemsko razvijati, saj je dokazano, da ima kar 25 odstotkov državljanov Slovenije težave pri branju navodil, informacij, razumevanju poročil, branju časopisa in podobno. Usoda teh ljudi zato ne bo več v rokah entuziastov, ampak se v okviru projekta »Lahko je brati« pripravlja predlog, ki bo področne lahkega branja uredil na nacionalni ravni.

MILOJKA B. KOMPREJ

In z veseljem lahko povemo, da postaja Kavarna na trgu v Šoštanju vzorčna kavarna za dostope v lahkem branju.

O lahkem branju bomo v Listu še pisali, pomembno je, da razumemo, da lahko branje ni rumeni tisk, ni tekst, namenjen otrokom, ni dolgočasno in ni privilegij, ampak je branje namenjeno odraslim, napisane so resne stvari, je zahtevno narediti, saj morajo biti informacije prave in testirane s strani bralcev in je predvsem pravica ljudi, ki to potrebujejo.

Ambasadorki lahkega branja

Vir splet

Oder

Labodje jezero, balet SNG opere in baleta Ljubljana, ki ne navduši

»Labodje jezero«, novoromantični balet Petra Iljiča Čajkovskega (1840–1893), spada med »nesmrtno« baletne hiše, ki ga ne bi vsake toliko uprizorila. Prelepo princeso Odette skupaj z njenimi prijateljicami ugrabi hudobni čarovnik Rothbart in jih spremenil v labode. Svoje človeško telo dobijo le še ponoči. Princ Siegfried se zvečer pred svojim 21. rojstnim dnevom odpravi na lov in si s samostrelom želi ustreliti laboda. To mu prepreči Odette, ki

se pred osuplim princem pojavi v človeški podobi. Zaljubita se na prvi pogled in Odette mu zaupa, da jo lahko iz Rothbartovega prekletstva osvobodi le zvesta ljubezen. Siegfried ji oblubi, da jo bo večno ljubil, in jo povabi na jutrišnje slavje na grad. Razkošno praznovanje njegovega rojstnega dne se prične, on pa zavrača pozornost prisotnih dam, saj misli le na svojo Odette. Nato se prikaže Rothbart v spremstvu v črmino oblečene demonske pojave Odille, ki je videti kot zrcalna podoba Odette. Princ ne vidi prevare in povsem očaran ji pred vsemi izpove ljubezen in jo zaprosi za roko – takrat se v dvorani pojavi nesrečna Odette, ki je zdaj za vedno izgubljena. Pred njo je le še zadnja noč. Ko vzide sonce, se nikoli več ne bo mogla spremeniti v človeka. Siegfried uvidi svojo napako in je obupan. Odette mu oprostí. Planeta si v objem, skočita v jezero in skupaj utoneta. Rothbart ne more prenesti Odettine smrti in umira strtega srca. Urok je premagan – ostali labodi so osvobojeni.

Zgodba o nesrečni ljubezni princa Siegfrieda in princese Odette, ki jo je navdihnila starodavna skandinavski legenda, že več kot 140 let polni dvorane in vsekakor predstavlja temelj klasične

ALICE ČOP

ruske baletne šole. Plesati glavno vlogo, so sanje vsake primabalerine in hkrati eden največjih plesnih izzivov, saj plesalka običajno pleše obe tehnično zelo zahtevni vlogi – Odette in Odille. Libreto baleta, poln emocij in dramatičnih zapletov, je skupno delo Vladimira Begičeva, plesalca Vasilija Geltznerja, baletnega mojstra Juliusa Reisingerja in samega Čajkovskega. Pri njem je balet naročil slavni moskovski Bolšoj teater, vendar pa v svoji prvi različici – kljub opojni lirični, melodični partituri – ob premieri 4. marca 1877 ni doživel ravno velikega uspeha. Nekateri zgodovinski viri pravijo, da naj bi bila premiera celo prava polomija, ker gledalcem ni bila všeč ne nenavadna zgodba ne koreografija, ni jih navdušila niti kostumografija, kompleksno glasbo Čajkovskega pa naj bi orkester zaigral precej površno. Je res bilo tako? Kdo ve?

V vsakem primeru, svetovnega uspeha svojega baleta Čajkovski ni dočakal. Leta 1893 je umrl in februarja 1894 so njemu v čast v sanktpeterburškem Mariinskem gledališču pripravili koncert. Ob tej priložnosti je baletni mojster Lev Ivanov z novo koreografijo opremil 2. prizor »Labodjega jezera«. Publika je bila navdušena, zato je padla odločitev uvrstiti »Labodje jezero« na repertoar takoj v naslednji gledališki sezoni. Nalogo priprave koreografije so zaupali slavnemu baletnemu mojstru, v carski Rusiji dolga leta živečemu Francozu Mariusu Petipaju. Ruski balet je spravi na svetovni vrh in njegove legendarne koreografije – poleg »Labodjega jezera« tudi »Hrestač«, »Trnuljčica«, »Giselle«, »Coppelia« ali »Don Kihot« (ustvaril jih je več kot 60!) – danes veljajo za največjo baletno klasiko. Ker je bil takrat Petipa že v letih, štel je 77 let, mu je s koreografijo pomagal omenjeni Lev Ivanov (s katerim sta večkrat sodelovala). Hkrati pa sta »Labodje jezero« vsebinsko revidirala še brat Čajkovskega, dramatik, libretist in prevajalec Modest Iljič Čajkovski, ter dirigent Riccardo Drigo.

In tako se je 18 let od nekoliko ponesrečene premiere rodila slavna verzija »Labodjega jezera«. Od takrat smo videli številne uprizoritve baleta. Nekateri koreografi so vizualno in plesno poudarjali njegovo pravljичnost in fantastiko, drugi so se odločili za bolj abstraktno interpretacijo in poudarjali filozofijo zgodbe. A vendarle gre predvsem za globoko duhovno dramo o ljubezni, katere uresničitev je mogoča le v skupni smrti ljubimcev. SNG Opera in balet Ljubljana je svojo najnovejšo verzijo »Labodjega jezera«, baleta v štirih dejanjih, premierno predstavil 16. aprila 2015. Klasično postavitve po Ivanovu in Petipaju so zaupali koreografiji Lynne Charles, dolgoletni primabalerini hamburškega in Bejartovega baleta, ki je v svoji karieri prejela številne nagrade in priznanja za izjemne dosežke. Glasbeni vodja in dirigent predstave je bil odlični Marko Gašperšič.

Izredno zanimiva, moderna scenografija predstave je delo slovenskega scenografa, vizualnega umetnika in grafičnega oblikovalca Mirana Moharja in Rusa Vadima Fiškina, ki (kot navaja uradni vir SNG

Foto Darja Štravs Tisu

Foto Darja Štravs Tisu

Foto Darja Štravs Tisu

Foto Darja Štravs Tisu

Foto Darja Štravs Tisu

Opera in balet Ljubljana) rad raziskuje odnos med znanostjo, osebno izkušnjo, željo in imaginacijo, med metafiziko in pragmatizmom, med umetnim in resničnim; tako prebujata gledalčevo radovednost, vendar mu ne da dokončnega odgovora na vprašanje o pomenu.

Čez vse ozadje scenskega prostora sta namestila projekcijsko platno, s pomočjo katerega sta nas premeščala bodisi k jezeru bodisi v kraljevo dvorano. Še posebej posnetki valujočih vod jezera so zelo efektni in dobro podpirajo dramatičnost dogajanja. Glavni scenski elementi pa so številni kristalni lestenci, ki poljubno ali visijo ali ležijo po tleh. Po eni strani poudarjajo razkošnost kraljeve palače (prinčevega sveta), po drugi pa zaradi strukture kristalnih okrasov predstavljajo element vode (Odettin svet). Odlična domisljica se mi zdi uporaba reflektorjev, ki od spodaj svetijo skozi na tleh ležeče lestence tako, da njihova senca na platnu ustvarja vtis, da gre za grmovje, ki raste ob jezeru. Pravzaprav precej zlovesče grmovje. Ali pa gre morebiti za senco, ki seže od palače vse do jezera in daje slutiti, da bo prinčeva ljubezen popeljala Odette v pogubo? Oblikovalec luči je Američan A. J. Weissbard, prav tako večkrat nagradjeni umetnik, ki predava oblikovanje na univerzah po vsem svetu.

Precej »trezni« kostumi, ki pa stilsko povsem odgovarjajo celotni likovni podobi predstave, so delo slovenskega (v Franciji zelo uspešnega) modnega oblikovalca Uroša Belantiča.

Tehnično izredno zahtevna koreografija je zagotovo pri vseh solistih (saj je v plesnih točkah zbora prihajalo do nenatančnosti) izpeljana popolnoma brezhibno, za kar jim gredo vse pohvale, vendar, kot bi žal manjkala ... ljubezen, strast, duša, prepričljivost. Kadar med glavnima protagonistoma ni nobene kemije, se tudi gledalci težje vživimo v zgodbo in ne sočustvujemo z liki (a ne pozabimo, da ocenjujem le eno konkretno izvedbo iz dne 21. januarja 2019, v kateri sta nastopala Rita Pollacchi in Petar Đorčevski, v vlogi Rothbarta pa Lukas Zuschlag).

Balet traja dobre tri ure. Tri ure tehnično zelo dobro, v nekaterih primerih celo izvrstno izpeljanih točk, vendar brez tistega »je ne sais quoi«. In ni šlo zgolj za moj osebni vtis, kajti vsaj dvajset gledalcev je izkoristilo pavzo za odhod iz gledališča. Lahko jim je vseeno žal, ker je bila druga polovica občutno boljša od prve – zamudili so denimo čudoviti ples malih labodov – znameniti »Pas de quatre«.

Zase moram reči, da če na balet, potem vsekakor v Maribor!

SNG Opera in balet Ljubljana; dirigent: Marko Gašperšič/Igor Švara, koreografija: Lynne Charles po L. Ivanovu in M. Petipaju, scenografija: Vadim Fiškin in Miran Mohar, kostumografija: Uroš Belantič, oblikovalec luči: A. J. Weissbard, koncertni mojster in solo violinist: Igor Grasselli, zasedba vlog: Regina Križaj/Barbara Potokar/Gabriela Stoyanova Chaucheva/Yaman Kelemet (Kraljica), Kenta Yamamoto/Petar Đorčevski/Owen Lane (Princ Siegfried), Nina Noč/Giorgia Vailati/Rita Pollacchi (Odette), Nina Noč/Ana Klačnjana/Rita Pollacchi/Marin Ino (Odile), Lukas Zuschlag/Yuki Seki/Yujin Muraishi (Rothbart) in drugi člani SNG Balet Ljubljana.

Predstava 21. januarja 2019 v KD Velenje

Totalno katastrofalna večerja, komedija o tem, da skakanje čez plot sploh ni enostavno

Bulvarno komedijo, polno preuštvovanja, laži in zamenjav identitet »Totalno katastrofalna večerja« je napisal priznani francoski dramatik Marc Camoletti (1923–2003).

Njegove komedije so bile prevedene v številne jezike in z velikim uspehom igrane v več kot 55 državah; med najuspešnejše (izmed več kot 40, ki jih je napisal) nedvomno spadajo tudi »Seks in

ljubosumnost«, »Stewardese pristajajo (Boeing – Boeing)« in že omenjena »Totalno katastrofalna večerja«, katere pravilni naslov je »Pridi gola na večerjo«.

V Gledališču Koper so segli po priredbi slednje s strani avstrijskega igralca in kabaretista perzijskih korenin Michaela Niavaranija. Besedilo komedije je spretno osvežil in izostril za uprizoritev v gledališču v Berndorfu – in ravno zahvaljujoč njegovi priredbi naj bi doživela takšen uspeh v Avstriji in Nemčiji.

Besedilo »Totalno katastrofalne večerje« odlikuje dobro grajeno komedijsko dogajanje, ki se vrti okoli nezvestobe. Glavni lik, ki najprej vso svojo energijo usmeri v skok čez plot, nato pa se samo še rušeje iz zagate in se vedno bolj in bolj zapleta v laži, skratka zabava.

Naj citiram iz gledališkega lista k predstavi ... »Predstavljajmo si idilično vikend hišico na podeželju. Žena je odpotovala k svoji mami, mož je v krizi srednjih let – ljubica ima rojstni dan. Da bi ji pripravil čudovit večer, mož naroči hrano in pijačo (vključno s kuharico), za vsak primer, za izgovor, za alibi, če bi bilo ženi kaj sumljivo, povabi še svojega najboljšega, dolgoletnega prijatelja. Na domnevno moški vikend, zabavo.

Toda ta prijatelj je skrivni ljubimec njegove žene,

ALICE ČOP

ki se zdaj nepričakovano pojavi na vratih. Kuharica se pretvarja, da je model in model se mora pretvarjati, da je kuharica, v resnici pa ne razlikuje juhe od torte. Izmišljena nečakinja, mama, ki je nenadoma zbolela, in Casanova srednjih let, predvsem pa laž za lažjo ... Kako se bo vse to izteklo? Bo na koncu vendarle zmagala prava ljubezen? Ima laž kratke noge?»

Gre torej za specifični žanr »bulvarja«, ki je velikokrat podcenjen (kot nizki žanr), a ne glede na to, ali zanj navijamo ali ne, dejstvo je, da je izredno težek in zahteva precej izkušene igralce, ki obvladajo precizno igranje v visokem tempu. Na tiskovni konferenci pred premiero je režiser Samo M. Strelec povedal: »Ta komedija stoji in pade z igralci, ampak mislim, da imamo hitre, bistre igralce z espijem.« Režiranje komedij mu leži, zanje je prejel nemalo nagrad doma in v tujini. To konkretno igranje naj bi imel v mislih dlje časa. Pritegnila ga je »plehkost« zgodbe, kot sam pravi. »Smejimo se tistim butljem na odru, ker smo enaki – čeprav ne želimo, da bi to vedeli drugi.«

V glavni vlogi Dareta Sršena zabava Aleš Valič, ki pravi, da ga je scenarij nasmejal do solz, a da se je bilo zelo težko dokopati do tega, da na odru zgodba deluje tako lahko. Njegov prepoved iz klišejevske pohotnega »starega kozla«, ki se otročje veseli, kako bo njegova mlada ljubica vesela presenečenja, ki ji ga je pripravil, do uničenega, osmešenega, utrujenega »starca«, ki si je enostavno naložil preveč – vsaj za ta večer – je enostavno bravuren. V vlogi njegove žene Jolande mu odlično sekundira Mojca Partljič, ki s svojim cinizmom in pikrostjo dela čast priimku Sršen. V ostalih vlogah nastopajo prijetno naravna Vanja Korenč (kot prisrčno zmedena, a za vse štose (za podkupnino) pripravljena kuharica Suzana), Gorazd Žilavec (v vlogi njenega koleričnega, ljubosumnega ljubimca), ki mogoče malo pretirava z ekspresivnostjo, Igor Štamulak (Jolandin ljubimec), nekoliko brez izraza, in Anja Drnovšek (ljubica Suzi), katere vloga je na prvi pogled pač biti privlačna, vendar odlično obvlada komiko.

Igra teče v prijetni mešanici nekaj narečij – primorskega, osrednjeslovenskega in štajerskega. Funkcionalne, v nekaj detajlih humorno abstraktne scenografije se je režiser lotil kar sam, in se je na dan premiere za portal Sigledal pošalil: »Scenografa imam rad nenehno ob sebi na vajah. Za kaj takega so scenografi v Sloveniji čisto premalo plačani in mi ne morejo podariti dveh mesecev svojega časa. Tako pa imam scenografa zmeraj ob sebi. Moram reči, da me zelo dobro razume, ve, kaj bi režiser rad. Naravnost začuti me. Ničesar mu ni treba razlagati!«

Predstava je v Gledališču Koper doživela premiero 17. marca 2017, traja ravno pravšnji 2 uri in gledalce zares zabava.

Gledališče Koper; avtor: Marc Camoletti, priredba: Michael Niavarani, prevod: Darko Čuden, režija: Samo M. Strelec, dramaturgija: Miha Trefalt, scenografija: Samo M. Strelec, Milan Percan, kostumografija: Tatjana Radišič, zasedba: Aleš Valič, Mojca Partljič, Igor Štamulak, Vanja Korenč, Anja Drnovšek, Gorazd Žilavec.

Predstava 18. oktobra 2018 v KD Velenje

Foto Jaka Varmuž

Foto Jaka Varmuž

Knjižnica

Mestna knjižnica Šoštanj – julij, avgust 2019

MARJETKA BLATNIK

Prihaja poletje, čas zasluženih počitnic in dolgih poletnih večerov. V Mestni knjižnici Šoštanj smo zavihali rokave, ne samo zato, da nam ne bo prevroče, temveč zato, ker smo pripravili pester nabor poletnega branja, tudi vrečke presenečenja za tiste, ki se želite prepustiti našemu izboru kvalitetnega branja. Otroci se lahko v času, ko je knjižnica odprta, preizkusite v zlaganju lego kock in sestavljanju puzzle sestavljanek ali se preizkusite v znanju v našem poletnem knjižnem kvizu.

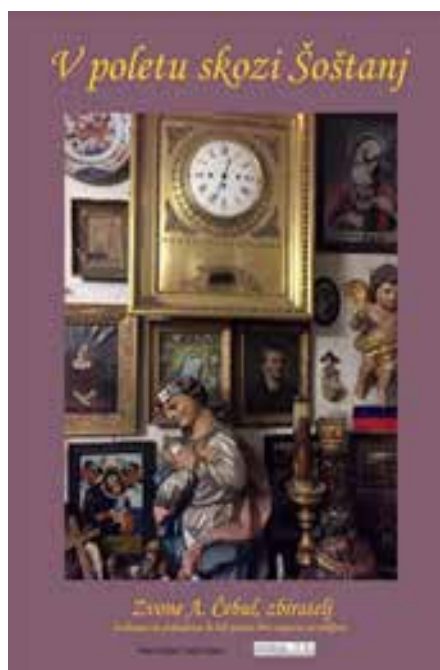
POLETNI ODPIRALNI ČAS v juliju in avgustu ponedeljek in sreda: 12.00–18.00 petek: 8.00–14.00

RAZSTAVI

Zvone A. Čebul, zbiratelj: V poletu skozi Šoštanj

Zvone A. Čebul slovi kot eden izmed najpomembnejših zbirateljev kulturne dediščine tako lokalno kot širše. S ponosom se ozira na dogodke iz preteklosti slovenskega naroda in na svoje rojstno mesto Šoštanj. Preteklost združuje s sedanostjo, zato redno izdaja spominske razglednice, s katerimi poudarja pomembne dogodke iz zgodovine našega širšega okolja ali lepoto in pomembnost svojega rojstnega kraja. Na prireditvi bo na ogled film »Ljubeč zbiratelj«, avtor razstave je Dušan Rebec.

»Sedanost in prihodnost bi bili prazni brez zapisov preteklosti.« Zvone A. Čebul, zbiratelj

POLETNA RAZIGRANOST

(otroški oddelek Mestne knjižnice Šoštanj)

Otroci iz Vrtca Šoštanj so slikali in risali na temo poletja. Vsem želijo sproščene počitnice in mnogo zabavnih poletnih prigod.

POLETNO BRANJE

V Mestni knjižnici Šoštanj bodo v mesecu juliju in avgustu pripravljene poletno obarvani koticiki, označeni z oznako POLETNO BRANJE in VREČKE POLETNEGA BRANJA. Da boste lažje in hitreje izbrali gradivo za počitnice in dopust!

POLETNA PRAVLJICA

Na otroškem oddelku bomo pripravili pravljice, ki govorijo o koncu šole, počitnicah, naravi in živalih poleti. Vse knjige si bodo otroci lahko izposodili.

SE PRIDEŠ IGRAT?

Na otroškem oddelku v času počitnic pripravljamo lego in puzzle igralnico za otroke. Najmlajše bodo pričakale pravljicne pobarvanke in barvice. Vabljeni!

POLETNI KNJIŽNI KVIZ

Poletni kviz je namenjen vsem osnovnošolcem. Rešite ga in morda osvojite nagrado!

MAYERJEVA POLETNA ČITALNICA

(v sodelovanju z Vilo Mayer)

Mestna knjižnica Šoštanj pripravlja za poletno branje pester izbor knjig in revij, ki jih bodo obiskovalci vile lahko prebrali v prijetni hladni senci Vile Mayer.

**REVIJA ZA KULTURNA
IN DRUGA VPRAŠANJA
OBČINE ŠOŠTANJ IN ŠIRŠE**

Izdaja

Zavod za kulturo Šoštanj,
Trg svobode 12, 3325 Šoštanj,
zanj Kajetan Čop, direktor.
Izdajanje Lista finančno omogoča
Občina Šoštanj, zanjo Darko Menih,
župan.

Odgovorni urednik

Jože Volk

Vodenje redakcije

mag. Milojka B. Komprej

Jezikovni pregled

Jože Volk

Oblikovanje, prelom strani

Media Center, Marko Gorjup s. p.

Tisk

Grafika Gracer d. o. o.

Naklada

600 izvodov

Kritične pripombe na vsebino ali obliko

Lista bodo dosegle svoj namen
le, če jih boste posredovali s kratkim
sporočilom na e-naslov
list.revija@gmail.com.

Vse sodelavce prosimo, da prispevke
za **LIST št. 7-8/2019** pošljete najkasneje
do 16. avgusta 2019 na elektronski
naslov **list.revija@gmail.com.**

Avtor naslovnice Jože Miklavc